

НАЦИОНАЛЕН КОНКУРС ЗА НАГРАДИ „ИКОНОМИКА НА СВЕТЛО” ЗА 2024 Г.

НОМИНАЦИИ

Категория „За нормативен акт или административна практика, които водят до ограничаване на сивата икономика и подобряване на бизнес средата“

№	Номинация	Мотиви за номинация
1.	<p>За нормативен акт: Правителствената Програма за компенсиране на разходите на небитови крайни клиенти за електрическа енергия за периода от 01.07.2024 г. до 31.12.2024 г. <i>Вносител:</i> <i>Делян Добрев, Искра Михайлова, Станислав Анастасов, Драгомир Стойнев, Павела Митова.</i></p>	<p>Компенсациите за бизнеса за електрическа енергия бяха одобрени с решение на Министерския съвет от 26.07.2024 г.</p> <p>Програмата позволи всички небитови крайни клиенти да бъдат компенсирани изцяло за разликата между реалната средномесечна борсова цена за базов товар на сегмента "Ден напред" на Българската независима електроенергийна борса (БНЕБ) за съответните месеци и базовата цена от 180 лв./МВтч.</p> <p>С тази активна политика към българската икономика, МС успя да запази стабилна и устойчива бизнес среда в страната ни и да съхрани хиляди работни места. Програмата представлява важна стъпка за запазване на конкурентоспособността на българската бизнес среда, една значима антиинфлационна мярка, както и съществена подкрепа за доходите и заетостта на работниците и специалистите в страната ни.</p>
2.	<p>За нормативен акт: Закон за допълнение на Кодекса за социално осигуряване (КСО), <i>Народно събрание на Република България. Законопроект, внесен</i></p>	<p>Приетият Закон за допълнение на КСО на 02.08.2024 г. слага край на лошата практика на така наречената „френска безработица“, представляваща злоупотреба с обезщетенията за безработица. Представлява краткосрочна (няколко дни) заетост във Франция или друга страна (преди във Великобритания, Испания), след която работниците се завръщат в България и получават високи обезщетения от българската осигурителна система за безработица на основата на висок осигурителен доход (дори и сума за няколко дни). Тя води до демотивиране на работната сила, увеличава дефицита на пазара на труда, носи значителни финансови загуби за бюджета, но и създава корупционен натиск върху бюрата по труда.</p>

	<p><i>от народните представители: Деница Сачева, Илиана Жекова, Галя Василева и Костадин Ангелов.</i></p>	<p>Това подкопава принципите на солидарност и доверие, които са в основата на европейските социалноосигурителни системи и представлява неправомерно облагодетелстване.</p> <p>Направените промени в КСО премахват неравното третиране на българските работници, които са упражнили заетост само в България, спрямо тези, които са работили в страната и чужбина, като така се премахва една несправедливост. Те осигуряват защита на финансовата стабилност на бюджета, намаляване на корупционния натиск върху институциите, ограничаване на „сивия“ сектор и са ценен принос за възстановяването на моралните и трудовите принципи в българското общество.</p>
3.	<p><u>За нормативен акт:</u> Закон за счетоводството. <i>Вносител: Делян Добрев</i></p>	<p>В ДВ бр. 72 от 27.08.2024 г. са обнародвани промени в Закона за счетоводството. Особено важно е въвеждането на значително увеличение на праговете за задължителен финансов одит, така че да бъдат изключени около 4000 МСП от обхвата му. По този начин се намаляват разходите и се облекчава административната тежест за МСП, като се отчита въздействието на засилените инфлационни процеси през последните години. Те създават реални предпоставки за облекчаване на условията за правене на бизнес в България, като намаляват ненужните административни задължения на стопанските субекти у нас и по този начин стимулират тяхното развитие.</p>
4.	<p><u>За административна практика:</u> Законопроект за изменение и допълнение на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, № 49-454-04-75 от 27.03.2024 г.: За нова електронна услуга на НАП с контролиран достъп „Справка за наличие или липса на задължения за целите на чл. 264 от ДОПК“. <i>Вносител: Божидар Божанов</i></p>	<p>От началото на месец май 2024 г. е внедрена нова електронна услуга на НАП с контролиран достъп „Справка за наличие или липса на задължения за целите на чл. 264 от ДОПК“. Услугата е разработена в изпълнение на ангажиментите на НАП във връзка с промените в чл. 74 и чл. 264 от ДОПК, които са в сила от 03.05.2024 г. Чрез нея нотариуси, съдии по вписванията и длъжностни лица в Агенция по вписванията извършват проверка за непогасени задължения при прехвърлянето или учредяването на вещни права върху недвижими имоти или наследствени права, включващи недвижими имоти, включването на недвижими имоти или вещни права върху недвижими имоти, като непарични вноски в капитала на търговски дружества, вписването на ипотека или особен залог, както и при прехвърляне на моторни превозни средства.</p> <p>С мярката се цели „изсветляване“ на този вид дейности, като същевременно допринасят за увеличаване на събираемостта от бизнеса и гражданите на техни непогасени парични задължения.</p>

Категория „За личност или организация, допринесли за ограничаване и превенция на неформалната икономика посредством активна позиция“

№	Номинация	Мотиви за номинация
1.	<p><u>За личност и организация:</u> <i>Антикорупционен фонд (АКФ) и г-н Бойко Станкушев – директор на АКФ и член на Съвета.</i></p>	<p>„Антикорупционен фонд“ (АКФ) и неговият директор г-н Бойко Станкушев са номинирани за цялостната си работа в интерес на гражданското общество и за съдействието, което АКФ оказва на правосъдието в България за възпрепятстване, изобличаване и разследване на корупцията във високите етажи на властта.</p> <p>Екипът на АКФ проучва сигнали за корупция, конфликт на интереси, злоупотреба с власт, лоши управленски практики; информира и ангажира гражданите; и изисква реакция от публичните институции, отговорни за справянето с корупцията в България.</p> <p>Разследванията на АКФ в последните години достигнаха до 9 милиона зрители в социалните мрежи. Те помогнаха за разкриването на две криминални мрежи за неправомерно влияние в съдебната система, оказали отрицателно въздействие върху множество бизнеси чрез незаконно отнемане на собственост и рекет.</p> <p>Дейността на АКФ прави негативните последици от корупцията по високите етажи на властта в България осезаеми за хиляди българи и ги насърчава да търсят незабавна реакция от отговорните институции за утвърждаване върховенство на правото и изграждане на благоприятна бизнес среда.</p>
2.	<p><u>За организация:</u> <i>Икономически и социален съвет (ИСС) на Република България за свои позиции/становища по Националния план за въвеждане на еврото.</i></p>	<p>Икономическият и социален съвет на Република България (ИСС) е единственият независим орган, който експертно заявява позицията на организираното гражданско общество в дебата за процеса на присъединяване на страната към Еврозоната и предостави обективен анализ за влиянието от въвеждането на единната европейска валута върху доходите, инфлацията и икономическото развитие от юли 2022 г. до днес на тема: „Въздействие на присъединяването на България към еврозоната върху икономическото развитие, инфлацията и доходите в страната“.</p> <p>Освен този анализ ИСС допринася за информираността на обществото за всички икономически ползи и потребности от въвеждането на единната европейска валута чрез ежегодно разработени актове, сред които - Резолюция относно Присъединяването на България към еврозоната и становище за „Националния план за въвеждане на еврото“, както и с други публични инициативи, дискусии и работни документи и информационни материали. В позициите си ИСС ясно подчертава, че присъединяването към еврозоната води до ускорена конвергенция на всички икономически индикатори на съответната държава в периода след нейното присъединяване и отчетливо подчертава ползите от еврото и неговото ограничаващо въздействие върху „сивата икономика“.</p>
3.	<p><u>За личност:</u> <i>Владислава Цариградска – съдия</i></p>	<p>Съдия Владислава Цариградска е номинирана за своята работа, която дава ясна представа какво на практика означава търговия с влияние и как се прави притискане на магистрати. Вниманието към нея се фокусира, след като поема да</p>

	<p><i>в Окръжен съд – Плевен.</i></p>	<p>работи по дело, като отказва да се отведе въпреки отправени предложения за противното. Съдия Цариградска става проводник и „обществен глас“ за това, което се случва в българската правосъдна система по отношение на знакови криминални дела, за зависимостите в политическата и правораздавателната система в България, които се отразяват при постановяване на съдебните актове.</p> <p>Понастоящем с решение на Висшия съдебен съвет от 16.05.2023 г., съдия Владислава Цариградска бе повишена в длъжност „съдия“ в Окръжен съд - Плевен, наказателна колегия.</p>
<p>4.</p>	<p><u>За организации:</u> <i>„Българска платформа за колективни действия“, „Blue Dot Network (BDN) и „Механизъм за оповестяване на високо ниво“ (High-Level Reporting Mechanism, HLRM).</i></p>	<p>Българската платформа за колективни действия (BCAP) е инициатива, подкрепена от Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ), Американската търговска камара и Българо-швейцарската търговска камара. Основната цел на BCAP е подобряване на процесите по възлагане на обществени поръчки в България чрез колективни действия и сътрудничество между различни заинтересовани страни. BCAP е насочена индиректно към борбата със сивата икономика, подобряването на прозрачността и ефективността при обществените поръчки, като така допринася за намаляване на недеklarираната заетост и нелегалните практики.</p> <p>Blue Dot Network е международна инициатива, създадена през 2019 г. с цел сертифициране на инфраструктурни проекти, които отговарят на високи стандарти за качество, прозрачност и устойчивост. Предоставя международно призната сертификация за проекти, които са екологично и социално устойчиви, икономически ефективни и прозрачни. Прилагането на стандартите на BDN допринася за намаляване на недеklarираната заетост и нелегалните икономически практики, като създава среда, в която легалните бизнес практики се поощряват, а сивата икономика се обезкуражава. Това от своя страна води до по-голяма икономическа стабилност и справедливост в регионите, където се реализират такива проекти.</p> <p>„Механизъм за оповестяване на високо ниво“ (High-Level Reporting Mechanism, HLRM) повишава прозрачността и борбата с корупцията и играе важна роля в ограничаването на сивата икономика и насърчаването на легалната заетост. Положени са усилия за усъвършенстване на процесите за възлагане на обществени поръчки в България; за укрепване почтеността на бизнеса и правителството; за подобряване условията за лоялна конкуренция, с потенциал да се повиши доверието между заинтересованите страни и инвестициите в стратегически важни инфраструктурни приоритети; за по-добра инвестиционната среда и дизайн на търговете, за по-нисък инвестиционен риск в публичните финанси.</p>

Категория „За журналист или медия, допринесли за промяна на обществените нагласи към нетърпимост към неформалната икономика“

№	Номинация	Мотиви за номинация
1.	<p><u>За медия и журналист:</u> <i>Телевизия bTV и репортерът и водещ на bTV Новините Мария Ванкова.</i></p>	<p>Мария Ванкова се номинира за филма "Лекарство на всяка цена - 4 г. по-късно", разследващ може ли НЗОК да плаща 100 млн. лв. по-малко за онкомедикаменти на година. Той задълбочава и доразвива работата ѝ по разследването на цените на лекарствата в България и злоупотребите с публични средства и необоснованите плащания, които НЗОК следва да извършва. Установява, че в някои случаи има фрапираща разлика между цените за едни и същи лекарства за онкоболните, за които Здравната каса плаща, като разликите достигат 7 пъти преди 4 години, а филмът разкрива и още по-грандиозни мащаби - завишени цени на животоспасяващи медикаменти 28 пъти.</p> <p>Лекарствата, с които болниците лекуват онкоболните, не са включени в клиничните пътеки по НЗОК. Заплащат се отделно на цените, на които лечебните заведения са ги купили, но до тавана, определен от държавата. Накрая Здравната каса плаща с публични средства, което може да е законно, но е спорно доколко е морално. Търговията с лекарства не е предмет на търговската дейност на болниците.</p>
2.	<p><u>За журналист и медии:</u> <i>Атанас Чобанов, разследващ журналист, член на Международния консорциум на разследващите журналисти – ICIJ, Бюро за Разследващи Репортажи и Данни - Bird.bg.</i></p>	<p>Атанас Чобанов е номиниран за разследваща журналистика, като главен редактор на Биволъ в периода 2010-2020 г., след което като създател и главен редактор на Бюрото за разследващи репортажи и данни /BIRD/ от 2020 г. до момента. Чобанов е член на борда на директорите на международната разследваща мрежа OCCRP от 2016 до 2018 г. и член на Международния консорциум на разследващите журналисти - ICIJ от 2020 г. до този момент. Носител е на множество награди за разследваща журналистика. Със своите разследващи материали, публикации и сигналите за нередности, които подава към държавните органи, г-н Чобанов е гарант за „осветляването“ на „неосветените“ моменти от социално-икономическия и политически живот в България.</p> <p>Г-н Чобанов създава Бюрото за Разследващи Репортажи и Данни (BIRD) - независим проект за използване на журналистика на данните с цел разкриване на конфликти на интереси, корупция и злоупотреба с власт. BIRD публикува периодично разследвания и поддържа публични търсачки с данни за политически лица, компании, обществени поръчки, европейски фондове, както и друга публична информация. Сайтът се поддържа от неправителствената организация DRJI – Data for Reporters, Journalists and Investigations, регистрирана във Франция. Освен BIRD.BG, DRJI поддържа и други ресурси в помощ на журналистиката на данните, разследващата журналистика и фондонабирането за независими медии. Гарант за дейността на BIRD е партньорството им с Мрежата за разследване на организираната престъпност и корупцията OCCRP и с Международния консорциум на разследващите журналисти ICIJ.</p>

3.	<p><u>За медия и журналист:</u> <i>Българско национално радио и журналист Наталия Ганчовска</i></p>	<p>Наталия Ганчовска е номинирана за честото отразяване на теми, свързани със сивата икономика в България. В свои репортажи тя представя анализи и изследвания по въпроса. Българското национално радио редовно отразява позиции, заклеймяващи сивата икономика, екстремно високите цени на електрическата енергия за небитовите потребители, „френската безработица“, системната липса на човешки ресурси. Наталия Ганчовска редовно посещава събития, посветени на борбата с тези проблеми и ги отразява безпристрастно и адекватно. По този начин допринася за повишаване на обществената осведоменост относно предизвикателствата, свързани със сивата икономика в България.</p>
4.	<p><u>За медия:</u> Investor.bg</p>	<p>Investor.bg е сред водещите източници на бизнес и финансова информация в България, отличаващ се с достоверност, аналитичност и достъпност на съдържанието. Чрез ясно написаните си статии икономическият уебсайт допринася за повишаването на финансовата култура сред широката аудитория.</p> <p>Investor.bg редовно публикува задълбочени анализи, актуални новини и проучвания, свързани със сивата икономика в България. Чрез своята ангажираност медията играе ключова роля в осветляването на проблемите, свързани с неформалната икономика и в популяризирането на добрите бизнес практики.</p>